

DEMOKRACIJA

Uredništvo in uprava:
Gorica - Riva Piazzutta 1P
Cena: Posamezna štev. L. 15
Naročnina: Mesečna L. 60
Za inozemstvo mesečno L. 100
Pošt. dek. rač. št. 9-18127

Lete III. - Štev. 2

Gorica - Trst, 14. januarja 1949

Izhaja vsak petek

Skriti nameni

Za skrbjo, ki jo kaže krajevno italijansko časopisje za čistost in resničnost naše protikomunistične usmerjenosti tiči vse kaj drugega kot pa bojazen, da bi protikomunistični tabor pridobil z nami novega, toda morda nesigurnega in neiskrenega člana. V zadevah svoje politike se kratkovidni zagrizenci prav nič ne brigajo za naše in tudi ne za morebitne skupne protikomunistične interese.

Veliki uspehi italijanske mednarodne politike zadnjega časa so nastali v največji meri kot posledica dejstva, da želi demokratični tabor obdržati Italijo na svoji strani. Za ohranitev te važne pozicije so zapadne demokracije napravile precejšnje koncesije, žrtvovali so znatna sredstva in tudi z obljubami niso skoparile.

Svojemu protikomunističnemu stališču pa mora še posebno pripisati svoje uspehe krajevna italijanska politika v vseh onih področjih, ki ležijo ogrožena v bližini tako zvanega »železnega zastera«. Med ta področja spada Svobodno tržaško ozemlje.

Tega se prav dobro zavedajo lokalni italijanski politiki, ki se živčno stresajo že ob sami misli, da bi se na tem ozemlju lahko pojavil še kak drug nekomunist, ki ne bi bil Italijan. Ker pa se je tako demokratično narodno gibanje pojavilo in to celo v obliki SLOVENSKE demokratske zveze, potem je razumljivo, kako je z njihove strani nujno potrebno, da to gibanje čim bolj oblatijo in s tem onemogočijo, da bi v očeh svetovne javnosti ali celo krajevnih zavezniških oblasti pridobilo ugled polnovrednega delavca na tistem področju, ki so ga tukajšnji Italijani v danih razmerah sklenili obdržati samo zase.

Krajevne italijanske politične skupine žele namreč v svojem zaslepljenem sovraštvu do vsega slovenskega še vedno za vsako ceno obdržati monopol edinega protikomunističnega borca na STOju. Ko jim pri tem ne pomagajo dejstva, potem postanejo dobre tudi izmišljotine; ko ni mogoče ničesar ne dokazati, ne pokazati, potem skušajo vzbuditi vsaj sum, premeteno računajo (na razkrojevalni vpliv, ki ga izvaja vsak primerno izzvani sum, ne glede na dokaze.

Tako moramo gledati na od časa do časa se pojavljajoče vesti o naših zvezah z Babičevci. Eनाčenje slovanstva s komunizmom, kritična »Slovan-Komunist« je po svoji sicer navidezni, toda enostavni in radi tega v širokih neobveščenih krogih uspešni logiki preveč zapeljiva, da bi se je naši someščani kar tako odrekli, posebno še, ko jim je prinesla že toliko naravnost preseneljivih uspehov.

Zanimivo je, da vse tiste odgovorne črtnelje, ki nasedajo tej lahko prebavljivi kritiki, pri tem prav nič ne morejo dejstvo, da so istočasno prisljeni dnevno objavljati poročila o trpljenju slovanških narodov, ki komunističnih režimov ne morejo prenašati, ki se proti njim bore ter se v tej borbi tudi žrtvujejo. Te vesti objavljaja potem brez zahteve, včasih celo pod senzacionalnimi naslovi,

Vam, ki stojite ob strani!

Naši ljudje so v preteklih letih doživeli težka razočaranja nad političnim življenjem. Njihova najsvetejša narodna čustva so bila neusmiljeno izrabljena in izigrana s strani ljudi, ki so videli v njih samo sredstvo, ki naj jim pomaga na oblast. In danes naš narod preklinja to oblast in dvomi v pravilnost svojega delovanja.

Preprosti človek gleda in sklepa: pravilno je delal, žrtvoval je vse, kar je mogel, napaka je bila samo v tem, da je vse to bilo storjeno pod vodstvom oseb, ki so brez predsodkov nemoralno izkoristile te najvišje moralne vrednote. Na osnovi takega dogajanja in sklepanja ni prav nič čudnega, da se je v naš narod s tako lahkoto in v tako velikem obsegu utrla pot politična ravnodušnost. Izigrani od enih se ljudje boje, da bodo izigrani tudi od drugih in zato raje čakajo ter pravijo: napravite nekaj, da Vas bomo videli pri delu in da Vas bomo po delu lahko sodili. Potem bomo z Vami.

Toda taka pot v politiki nikdar ni bila pravilna niti resilna. Življenje ne prinaša ničesar že pripravljenege po posebnem okusu vsakega posameznika ter mu enostavno da na izbiro, da sprejme ali odbije. Politika čakanja je politika koristolovcev in malodušnežev, ne pa onih posameznikov, ki se globoko zavedajo svojega lastnega hotenja ter pravilno presojajo svojo lastno vlogo in pomen. Bistvo življenja je v tem, da se edino z združenimi močmi lahko dosežajo velike stvari.

Politična ravnodušnost vedno odpira na široko vrata raznim političnim šarlatanom, kajti kjer ni pravih poštenih mož, mora pač nujno priti nekdo drugi na njihovo mesto. In če potem ta drugi postopa drugače kot pa to narodu odgovarja, ako dela drugače kot to žele poštenji možje, potem je prepozno, da bi prizadeji kričali in obsojali. Življenje bo enostavno vprašalo: kje pa ste bili, ko sem vas klicalo, da zavzimate svoja mesta? In ako ne odgovor navaden molk, potem ne bo sprejelo nobene pritožbe. Narod bo moral kot celota plačati račun za svojo malomarnost, s katero je obravnaval politično življenje, od katerega je v bistvu odvisna vsa njegova preteklost, sedanjost in še posebno bodočnost. Za njegovo usodo ne bodo potem v prvi vrsti odgovorni nespособni posamezniki, temveč vsi tisti poklicani, ki se pa klicu in dolžnosti niso odzvali.

Danes stojimo posebno mi Slovenci Svobodnega tržaškega ozemlja pred usodnimi dogodki naše notranje politike. V razsulu je vse naše kulturno in gospodarsko življenje. Tu ne gre samo za

velike stvari, pri katerih bi se posameznik lahko zaprl vase in rekel: naj to rešijo poklicani. Ne! Toliko je drobnega dela, na vasi, v mestu, v kulturnih, socialnih, političnih organizacijah, da moramo kot čebele doprinesti vsak svojo, pa naj bo na videz še tako brezpomembno mrvice, kajti edino na ta način si bomo lahko izgradili ponosno stavbo narodne skupnosti, ki jo naš narod na tem ogroženem področju tako nujno potrebuje.

Ne čakajmo naivno, da nam nekdo prinese v dar vse to, kar bi radi imeli, take in take javne delavce itd. Brez našega sodelovanja tega nihče ne more na-

praviti. Sami zgrabimo za delo, vsak posameznik naj v svojem, čeprav najozjem krogu in v še tako majhni vasi, napravi to, kar smatra, da je potrebno, odpravi to, kar smatra, da je škodljivo. Tako bomo s popraviljanjem končno imeli res vse tako skupnosti najbolj odgovarjajoče. Pot dela in aktivnosti je edina, s katero si narod gradi svojo skupno in tudi za posameznike srečnejšo bodočnost. Ravnodušnost in malomarnost pa vodi v propast, pri kateri nihče ne bo ostal neprizadet. Tega se zavedajte vsi, ki stojite ob strani in gledate, kajti vaša odgovornost je največja!

PORAZNO!

Ne bi mogli najti primernejšega naslova za odgovor na člančič »Enormiteta«, s katerim se je 8. f. m. »Voce libera« ponovno obrnela ob slovenske šole. Vemo, da so naše šole tri v peti marsikateremu tržaškemu »demokratu«, ki komaj čaka na priložnost, da bi mogel našo ponosno slavo slovenskega tržaškega šolstva zrušiti zopet v prah, kot nekdo pod jašimom. Ta ugotovitev je za tako pojmovanje demokracije porazna, ker nam daje malo upanja, da bi se naši sodržavljani drugega jezika skoro iztrežili v demokratičnem vzdušju, ki je po končani vojni zavladal v Evropi in ki si le s težavo utira pot med nas Tržičane. Ali naj bo to res dokaz, da italijanski Tržičani niso zreli za demokracijo? Demokracijo urejeno življenje je za vsak narod dokaz njegove politične zrelosti in poštenosti! Kljub vsemu smo vedno prepričani, da je večina tržaških Italijanov zrela za pravo demokratično sožitje z nami tržaškimi Slovenci, s temi demokratičnimi sodržavljani nam ne bo težko najti načina znosnih in koristnih življenjskih stikov; s temi demokratičnimi sodržavljani hočemo raznim nostalgicnim povratnikom v dokončno preminule čase dokazati, da je njihovo ravnanje za nas žaljivo, zanje same pa škodljivo!

Razni politični dogodki in tudi zadnje pisanje »Voce libera« nas prepričujejo v dejstvo, da so nekaterim pri nas vseč le taki Slovenci, ki so pripravljene glede na svoje politično prepričanje izdajalsko popuščati v bistvenih vprašanih pravične demokratske ureditve našega skupnega doma. Baraga jim je presedal, ker je večje vodil našo šolsko barko; Jež jih je razburjal, ker je trdo krmaril, dokler je mogel;

brezupno izgubljali svoje sile v babičevskem kričanju in jalovi komunistični opoziciji do vsega in vsakogar. Zato nas tudi s tako vno porjavaj tja, kjer bi nas sicer radi našli. Zavedajo se, da je zgodovinsko gledano vsa Babičeva organizacija muha enodnevnicca. Z njo bo propadel tudi ves vanjo vložen trud in novo razočaranje bo še bolj ubilo voljo našega naroda. Lastna od mljnih režimov neodvisna krajevna narodna politična organizacija, kakršna je Slovenska demokratska zveza, pa bo ostala in je trajna. Kot taki so napovedali svojo, sicer skrito, a zato tem bolj odločno in zagrizeno borbo.

danes se ti naši »demokratje« spodtikajo ob Kacinu.

Ne bomo se spuščali v pobijanje lažnih trditve omenjenega »demokratičnega« lista v pogledu naših sol, solskih razredov, učiteljev, profesorjev, ravnateljev. Odgovor na vse te izmišljotine dobi vsakdo, če vzame v roke šolsko izvestje, ki ga je ob zaključku šolskega leta izdal sam prosvetni urad ZVU. Gre za nadaljevanje podle gonje proti našim šolam, s katero so se tukajšnji »demokratje« tako nestavno izkazali pred nekaj meseci. Kaj pa sploh hočejo s takim pisarenjem doseči? Ali morda opozoriti zapadne zavezničke na velike krivice, ki se še danes delajo nam tržaškim Slovincem? Saj drugega si od tega izlivanja strupenega žolča ne morejo obetati! Če pa računajo, da bodo na ta način

dobili na svojo stran zavezniške kroge v borbi proti slovenskim šolam STO-ja, moremo takoj reči, da se kruto varajo. Kar smo dobili Slovenci v Trstu je le drobnina z demokratske mize evropske narodne skupnosti. Nismo dobili tega, kar nam po določbah mirovne pogodbe pripada; zapadni zaveznički se tega najbolje zavedajo.

V dobi »interregnuma« med fašističnim nasiljem in nedospelim demokratičnimi svoboščinami, smo dobili tržaški Slovenci le nekaj dokazov dobre volje Zapada v našem pogledu: popravljene so bile le nekatere najbolj vnebovpijoče krivice, prizadete našemu narodu za čase italijanske okupacije Trsta. Vzeli nam še to malo, kar smo dobili le kot dokaz dobre volje in ne kot našo pravico s strani zapadne demokracije, bi pomenilo iversti na naših tleh zopet prošule raznaredovalne metode fašističnega režima, ki ga je Zapad tudi z našo pomočjo zrušil po dolgi in trdi borbi, ki je terjala preveč žrtev na obeh straneh, da bi se danes moglo tožiti po njemu komur koli, najmanj pa onim, ki na vsa usta proglašajo svoja demokratična načela in ki trdijo, da ne nosijo nobene odgovornosti za preteklost v pogledu narodnostnih odnosov na našem ozemlju.

Boli nas, da je uvedba demokracije v Trstu povezana z enostranskim formalističnim tolmačenjem mirovne pogodbe. Demokracija pa je samo ena in nedeljiva! In ko bomo te demokracije resnično deležni, se boste morda zrezili »demokratični« gospodje okoli raznih tržaških listov in spoznali, česa nam v svoji šovinistični zagrizenosti niste hoteli priznati in do česa imamo tržaški Slovenci pravico!

Morda boste tedaj spredvideli, da so za blagor skupnega sožitja v Trstu potrebni — zadovoljni, ne pa tlačeni in zapostavljeni Slovenci.

Kako komunizem prodaja slovensko zemljo

Če bodo Bog in Sovjeti hoteli, se bodo v kratkem med Ameriko, Anglijo, Francijo ter Sovjetsko zvezo spet začela pogajanja za mirovno pogodbo glede Avstrije.

Ta pogajanja nas Slovence bistveno in življenjsko zanimajo. Pri njih bodo veliki prikrejevalci sveta odločali o usodi tistega dela naše zemlje in našega naroda, s katerimi je zvezano ogromno slovenskega državnopolitičnega, narodnega in kulturnega izročila.

Koroška je zibel prve slovenske politične združitve in države, katere simbol nam je ostal kamniti vojvodski stol na Gosposvetskem polju. Tam smo Slovenci v svoji Karantaniji dejansko izvajali demokracijo tedaj, ko so današnji učitelji tega predmeta še stekali v najbolj mračnem fevdalnem jarmu.

Imena Slovenija, Jarnik, Majar - Zilski, Einspieler, Janežič, Slomšek, Mohorjeva družba itd. so neuničljivi dokaz, da je Koroška tudi v novem času, od začetka 19. stoletja, bila ognjišče našega političnega, narodnega in kulturnega preporoda.

Koroška je dalje najstarejše in najbolj slavno poprišče, na katerem je slovenski narod v stoletnem boju proti močnejšemu in bogatejšemu sosedu uporno dokazoval svojo življenjsko silo in zvestobo samemu sebi.

Leta 1918, ob drugem političnem in narodnem združevanju Slovencev, je Koroška po samovolji velikih in nič manj po nespametni in krivdi nas samih ostala izven nove slovenske politične skupnosti.

V drugo svetovno vojno smo Slovenci šli na strani zahodnih demokracij z jasnimi in nespornimi cilji: združitev vsega slovenskega narodnega ozemlja v svobodno in enakopravno celoto, ki naj sama odloči o bodoči obliki sožitja v širši skupnosti.

Ta cilj je obsegal Koroško prav tako kakor vse drugo, kar nam pripada.

Toda navzlic temu smo Slovenci Koroško — kakor še marsikaj drugega — spet izgubili.

Koroško smo v drugi svetovni vojni prav za prav izgubili dvakrat: prvič leta 1943, ko so Anglija, Francija, Amerika in Sovjetska zveza sklenile, da obnove Avstrijo v mejah iz leta 1937, drugič pa na mirovni konferenci v Parizu 1946, ko je Kardelj tako uspešno zastopal komunizem in tako neumno slovenske življenjske koristi.

Sklep o obnovitvi Avstrije v starih mejah je brez ugovora podprla »mati in vodnica malih narodov«, Sovjetska zveza. Tito in njegova Osvobodilna fronta sta tedaj imela pač preveč dela z izvajanjem komunistične revolucije ter (Konec na drugi strani)

Od srede do srede

6. JANUARJA: General Franco je sprejel Otona Habsburškega. — Število članov avstrijske komunistične partije je padlo za 10% v primeri z l. 1946. — Na československem so zaradi uspehov »planazelo« zvišali cene mesu, kruhu in obleki. — Angleži pošiljajo svojo vojsko v pristanišče Akabo na meji med Palestino in Transjordanijo. — Holandska kraljica Julijana opravičuje nastop svoje vojske proti indonezijski republiki. — Tito pošilja vojska ojačenja na bolgarsko, albansko in rumunsko mejo, da ne bi vdrali čez njo komunistični gverilci. — Zaključek obrambnih posvetovanj med zastopniki skandinavijskih držav. — Sovjeti sporočajo Angliji, da ji bodo vrnili vse vojne ladje, posojene med drugo svetovno vojno. — Britanci obložejo Česko, da pošilja ogromno orožja Židom v Palestino.

7. JANUARJA: Eden glavnih sovjetskih strokovnjakov za propagando in tisk v Nemčiji, politikovnik Neldman, je pobežnil na Zahod. — Za obnovo Evrope je najprej treba rešiti nemško vprašanje, a ne z diktati, marveč v srih Nemcev in Francozov samih, je govoril tajnik de Gaulleova gibanja, Palewski. — Bivši ameriški poslanik v Parizu in Moskvi, Bullitt, je po vrnitvi s Kitajske izjavil, da bo komunizem zveljavil vsa Azijo, to je pol celovešča, če ne bo Amerika resila Kitajske. — Holandci so izpustili devet članov indonezijske republikanske vlade. — Načelnik češkega vojaškega odposlansva v Berlinu, general Društič, je odstopil ter odšel v Pariz, baje na počitnice.

8. JANUARJA: Azijske države napadajo Varnostni svet Združenih narodov, ker ni nič ukrenil zaradi holandskega napada na Indonezijo. — Predsednik portugalske vlade Salazar trdi, da Portugalska ni zrela za demokracijo. — Židovski letalo so nad egiptovskim ozemljem sestrelila pet angleških lovcev. — Albanski diktator Enver Hodža je povedal, da visoki sovjetski častniki urijo njegovo komunistično vojsko, da bo bolje branila mir.

9. JANUARJA: Anglija in Izrael sta se pritožila na Združene narode zaradi sestrelitve petih angleških lovskih letal. — Sovjeti so prepovedali avstrijskemu notranjemu ministru Grafu, da bi govoril Avstrijem po radiu. — Združeni narodi ne izpolnjujejo slovesne obljube, da bodo vzdrževali mir na svetu, trdi general Franco. — Če bi štiri velesile sklenile mirovno pogodbo o Avstriji, bi mir začel z Dunaja svoji zmagoviti pohod po vsem svetu, je govoril avstrijski kancler dr. Figl.

10. JANUARJA: Sovjetski skladatelji so sklenili, da se bodo »po notah« borili za socializem v glasbi. — Ameriška zunanja politika se z novim zunanjim ministrom zlasti do Sovjetske zveze ne bo nič spremenila, je izjavil celo nekdanji rdeči senator Pepper. — Avstrijska policija je odkrila tajno nacistično organizacijo na Štajerskem. — Ameriški vojaški upravnik v Nemčiji, general Clay, pravi v zadnjem mesečnem poročilu, da so nemške nacionalistične organizacije zadnje čase zelo dvignile glavo. — Najpomembnejši mož na svetu je lani po sodbi bralcev londonskega lista »Daily Express« bil predsednik USA Truman, za njim pa Churchill. — Za novega poveljnika

Od srede do srede

grške vojske so imenovali generala Papagosa, ki je Grčijo 1940 tako učinkovito branil pred Mussolinijevimi vojskami.

11. JANUARJA: Ameriška vlada posreduje v sporu med angleško in izraelsko vlado. — Predsednik Truman zahteva od poljske zbornice povišanje kreditov za vojaške namene. — V južni Italiji neredi in spopadi med stavkajočimi delavci in policijo. — Stavkovno gibanje med nemškimi delavci v zapadni Nemčiji, kot protest proti rušenju nemških industrijskih naprav.

12. JANUARJA: Izraelska vlada zahteva od Združenih narodov preiskavo proti londonski vladi zaradi dogodkov na egiptovski in palestinski meji. — Italija se zavzema za prirčen sporazum z Anglijo. — Nankinska vlada objavlja, da se je mesto Tien Tsin predalo oblegajočim komunističnim četam. — Epidemija gripe se razširja na vso Evropo.

Kako komunizem prodaja slovensko zemljo (Nadaljevanje s prve strani).

pobijanjem političnih nasprotnikov doma, da bi se jima bilo zdelo važno pri Sovjetih posredovati za usodo slovenske Koroške.

Tedanja jugoslovanska vlada v tujini pa tudi ni utegnla za Koroško storiti pri zahodnih zaveznikih ničesar, saj je imela toliko skrbi za neprestanimi krizami, ki jih je izzival večni spor med Srbi in Hrvati.

Ob mirovni konferenci 1946 je Jugoslavija že bila tako trdno in nedvoumno v komunizmu ter v sovjetskem bloku, da so se zahodne sile skrbno varovale, da bi ji bile priznale tudi le ped ozemlja več, kakor bi ji ga pa brez vojne morale. Kardeljevo divjanje in zmerjanje Višinskega je njihovo nezaupljivost samo večalo.

Zakaj nismo Slovenci zedinjeni?

Kar so Tito in njegovi počeli po mirovni konferenci, je nepopustljivost Amerike in drugih zahodnih držav do vseh, še tako upravičenih naših zahtev samo večalo.

Kakor usoda Trsta, Gorice in Porabja tako je tudi usoda slovenske Koroške bila zapečatena, ker je Jugoslavija po zaslugi Tita, Kardelja in drugih postala sovjetska komunistična podložnica.

V slovenskem ozemlju so zahodni zavezniki videli samo najbolj na zahod pomaknjeno odskočnico sovjetskega imperializma. Zaradi tega bi bili to ozemlje prej pripravljeno okrniti kakor ga pa povečati.

Sovjeti, ki so 1943. mirno privolili v obnovev starih avstrijskih meja, so sicer vse do zadnjega jugoslovanske zahteve po Koroški uradno podpirali. A tega niso delali, ker bi bili prepričani, da je ta zahteva upravičena, marveč, ker so tako najlaže onemogočili vsak sporazum o mirovni pogodbi glede Avstrije.

Do te jim ni bilo, ker so hoteli svoje vojske čim dalje držati v srcu Evrope ter tako podpirati boljševizacijo. Povrh vsega so se s tem lahko delali lepe Slovence in Jugoslovanom sploh.

Ni pa dvoma, da bi bili Tita in Slovence pustili tudi glede Koroške na cedilu prav tako, kakor se je — navzlic vsem slošnim izjavam in propagandi — zgodilo to pri tržaškem vprašanju takoj, ko je to kazalo sovjetskim koristim.

Lani maja so se pogajanja glede Avstrije razbila, ker so

Sovjeti tedaj še zagovarjali jugoslovanske težnje po Koroški in po vojni odškodnini. Medtem je prišlo do Titove obsodbe po Kominformu in do odkritega spora med njim in Sovjeti. V tem sporu in pa v dejstvu, da je Sovjetska zveza sprejela vabilo za obnovev razgovorov o mirovni pogodbi glede Avstrije, vidi marsikdo znamenje, da Sovjeti Tita zdaj ne bodo več podpirali.

Sovjeti in Koroška

O tem ni moči napovedati ničesar točnega.

Gotovo je, da Sovjetski zvezi ni nič več do tega, da bi s čimer koli povečevala Titovo moč in ugled. Prav tako pa ji tudi ni do tega, da bi nastopila kot odkrit nasprotnik jugoslovanskih narodov. S tem bi Tita in Jugoslavijo še bolj nepriključno gnala na Zahod.

Če bodo Sovjeti zdaj umaknili svojo podporo Titu, jo bodo samo zaradi tega, ker jim tako zapoveduje njihov politični in vojaški položaj v Srednji Evropi. A do takšne ali drugačne njihove odločitve bo prišlo šele po velikem boju in barantanju pri pogajanjih.

Zahod in Koroška

Še bolj se moti tisti, ki meni, da bi Koroško hoteli zdaj dati Jugoslaviji zahodni zavezniki, da bi Tita tako privezali nase. Zahodne sile ne bodo za nobeno ceno morale odbiti od sebe Avstrije, ki je zanesljivo njihova in politično usodno važna. Po drugi strani vedo, da Tita danes sili na Zahod druge skrbi kakor pa ta del slovenske zemlje.

Amerikancem je jasno, da je usoda Tita in sedanjega režima v Jugoslaviji povsem odvisna od njihove gospodarske pomoči. Za ceno te pomoči bo jugoslovanski diktator odnehal še od česa drugega, ne le od zahteve po Koroški.

Da se to utegne zgoditi, sklepamo lahko iz otonjega, kaj malo objektivnega taranja v uvodniku »Ljudske pravice« z dne 4. januarja. Izvajanja brezimnega komunista v njej moramo razumeti kot pripravo javnega mnenja v Sloveniji na to, da pojde Koroška tudi tokrat po vodi. Tam smljivo namigujejo na nekaj koroških elektrarn ob Dravi, češ, da spadajo v okvir jugoslovanskega gospodarstva.

Približno ob istem času je iz zaveznikih diplomatskih krogov na Dunaju prišel namig, da bi Tito glede Koroške in glede drugega popustil, če dobi vsaj te elektrarne in nekaj neznatnih obmejnih po-pravkov.

Skratka — Titovci na Koroško ne računajo več.

Jugoslavija in Koroška

Današnji rdeči oblastniki so Koroško Slovincem pripravili najprej, ker so za vsako ceno hoteli biti komunisti in sovjetski hlapeci. Zdaj pa so se ji odpovedali, da bi se rešili usode, ki jim jo pripravljata Moskva in Kominform.

Zaradi tega bo ves morebitni besedni boj za Koroško na bližnjih mirovni pogajanjih o Avstriji in v titovskem tisku le dodatnega značaja; le propaganda ki naj zakrije žalostno in neizpodbitno resnico, da bo dragocen del slovenskega ozemlja po krivdi komunizma spet odrezan od ostalega narodnega telesa.

Poleg tolikega drugega trpljenja in gorja je komunizem Slovincem pripravil še to veliko žrtev — razlog več, da združimo vse svoje sile v složnem našem in svetovnem boju za njegovo uničenje.

Samo tako si bomo namreč pred človeštvom in pred zgodovino pridobili pravico ne le do Koroške, marveč tudi do svobode in sreče za vse, prav vse Slovence.

DVA JUNAKA — DVA MUČENCA

Kardinal Mindszenty — nadškof Stepinac

Aretacija madžarskega kardinala primasa Mindszentyja je vzbudila vihar ogorčenja po vsem svetu, zlasti pa v Združenih državah. Neštete organizacije, ustanove in osebnosti dajajo javno duška svojemu studu nad divjanjem komunizma onstran železnega zastoza. Vsi pa prav tako poveljujejo tiste, ki imajo pogum, da se kljub nevarnosti postavljajo po robu nasilnikom, ki hočejo uničiti poslednje ostanke človeških svobod.

Amerikanci vidijo dva taka junaka v madžarskem primasu in pa v zagrebškem nadškofu, dr. Stepincu.

V zvezi s tem sta zlasti zanimiva nastopa dveh vodilnih ameriških osebnosti: nadškofa O'Boyleja v prestolnici Washingtonu, ter demokratskega senatorja Wagnerja.

Nadškof je mel v svoji stolnici govor, v katerem je rekel, da je ta aretacija sramota. Z njo se je onstran železnice zavse še bolj izkristaliziral spor med brezbožnim samodržstvom in med človeško duhovnostjo. »Aretacija, je dejal msgr. O. Boyle, in napovedana sodna burka proti kardinalu Mindszentyju ni osamljen primer. V bližnji preteklosti smo doživeli že več podobnih stvari, ki so vse ustrojene po enem samem in istem komunističnem kalupu.

Vsem je še pred očmi slika junaškega duhovnika, nadškofa Stepinca, ki molče trpi kot mučenec za vero v neznanji ječi.

To trpljenje je cena, ki jo morajo plačevati pošteni ljudje v prosvetljenem 20. stoletju za edini zločin, ki so ga zagrešili: da so služili Bogu.

Ta aretacija ni osamljena zadeva. Pri njej ne gre zgolj za napad na katoliškega dostojan-

stvenika temveč tudi za novo obliko obrekovalne gonje, katero vodi komunizem že več let, za novo pokorščino ter za nov načeln življenja, ki ga komunizem zahteva neusmiljeno od vseh ljudi, nad katerimj ima oblast.

Komunizem zahteva od vseh ljudi eno samo mišljenje, ki ga morajo sprejeti brez godrnjanja. Kdor se temu upre, je neusmiljeno odstranjen.

Glavni spor med kardinalom Mindszentyem in med madžarsko komunistično vlado je nastal zaradi vzgoje mladine. Kardinal Mindszenty je branil nesporno pravico staršev do vzgoje lastnih otrok.

To pravico so prejšnji mesec priznali tudi v mednarodni izjavi o človeških pravicah, katero je potrdil socialni odbor Glavne skupščine Združenih narodov. To izjavo je sprejela tudi Sovjetska zveza, njena podložnica, komunistična Madžarska, pa jo je takoj nato že grobo kršila.

»Namestnik ameriškega zunanjega ministra je označil to dejanje za sramoto. Toda tudi ta opomin z najvišjega mesta ni zavrl nasilja rdečih samodržcev. V tem imamo dovolj jasno potrdilo, da vladajo na Madžarskem resnični brezbožniki.

Vlade, ki se morajo v veliki meri zahvaliti ameriškim državljanom, ki so žrtvovali svoja življenja, svoje delo in svoje imetje za zmago v drugi svetovni vojni in s tem omogočili, da so prišli v vzhodni Evropi na oblast sedanjih režimj, nikakor ne smejo brez kazni kršiti načel, katera so bila v uri njihove stiske odkupljena z našo krvjo in z našimi žrtvami!«

Senator Robert F. Wagner v New Yorku je pa objavil odprto pismo, v katerem poziva zunanje-

politični odbor ameriške zbornice, naj imenuje posebno komisijo, ki bi preiskala to zadevo.

Senator Robert Wagner pravi v pismu:

»V zvezi s tem se mi zdi potrebno, da bi morali izvesti tudi preiskavo o usodi zagrebškega nadškofa Stepinca, ki je tudi mučenec za svobodo.

Prepričan sem, da so z menoj tudi ostali člani zunanjepolitičnega odbora ameriškega kongresa pripravljeni storiti vse kar morejo, da bi preprečili nadaljnje zatiranje verske in človeške svobode.

»Ljudstvo Združenih držav je pokazalo svetu, da sta možna mirno sožitje in strpnost med ljudmi različnih veroizpovedi ter različnih narodnosti.

Ves svet upira zdaj svoje oči v nas ter pričakuje od nas, da bi ga vodili v obrambi človeških pravic povsod, kjer koli so v nevarnosti.

Zato menim, da moramo prevzeti moralno vodstvo v borbi proti verskemu preganjanju, ki se je začelo na Madžarskem in v Titovi Jugoslaviji.

Protestom proti aretaciji kardinala Mindszentyja se je pridružila tudi židovska protikomunistična zveza, ki je ostro obsodila dejanje z besedami:

»Madžarska vlada je s tem korakom skušala ponižati Boga samega in vse pošteno ter bogoboječje ljudstvo, ki veruje v Njega.

»Zdaj, ko kardinala Mindszentyja, ki so ga nekoč zaprli nacisti, preganjajo komunisti, in ko neprestano dobivamo poročila, kako komunisti preganjajo žide, je velika borba Cerkve proti madžarskemu komunizmu tudi naša borba.

Vse vere morajo nastopiti proti verskemu preganjanju na Madžarskem. Vsi se moramo skupno boriti proti rdečemu suženjstvu in stalinističnemu biču, ki se vedno bolj približuje tudi obalam Amerike.»

Ojačenje evropske demokracije

Ameriški minister za vojsko Royall, je po vrnitvi iz Evrope dal izjavo, v kateri je med drugim povedal, da je obisk v Evropi — bil je tudi v Trstu — prepričal, da postaja demokracija tam vedno močnejša. V vseh državah je opaziti odločen odpor proti komunizmu.

Glede Turčije je poudaril, da ga je živo presenetil duh neodvisnosti in odpora proti vsakemu napadu, ki preveva to državo. Turška vojska je dobro opremljena in izvežbana.

Na vprašanje, če pričakuje v bližnji bodočnosti splošen svetovni požar, je Royall odgovoril, da se mu to ne zdi verjetno.

Glede ameriške vojaške pomoči zahodni Evropi je dejal, da ga je potovanje še bolj prepričalo o tej potrebi. Predsednik Truman je že predložil potrebna priporočila.

Tito zahteva Koroško

Glasilu Titove partije »Borba« piše ozemeljske zahteve do Avstrije. Nepretrgoma nasilno raznarodovanje slovenske narodne manjšine na Koroškem predstavlja stalno nevarnost za dobro sosedstvo. Zato je treba to nevarnost enkrat za vselej odstraniti.

List pravi dalje o nespornostih med štirimi zavezniki, ki so dovedli do zastoja v pogajanjih za avstrijsko mirovno pogodbo. Glavni vzrok je bil ta, da je Sovjetska zveza podpirala jugoslovanske zahteve glede Koroške.

Marshall - Acheson Zamenjava brez spremembe

Prejšnji teden je odstopil dosedanja ameriški zunanji minister, general George C. Marshall, in z njim tudi njegov pomočnik in namestnik Robert Lovett. Za novega krmarja ameriške zunanje politike je predsednik Truman postavil Deana Achesona, ki je bil do 1947 pomočnik zunanjega ministra. Na Lovettovo mesto je prišel malo znani James Webb.

Marshall odhaja v zasluženi pokoj kot začetnik in pobornik nove, odločne ameriške zunanje politike do sovjetskega imperializma in komunizma. On je dal pobudo za pomoč Grčiji in Turčiji, on je začetnik Marshallovega načrta, on zagovornik čim večje gospodarske in vojaške ojačitve Evrope.

Njegov odhod je marsikje vzbudil zaskrbljenost, da se bo dosedanja ameriška zunanja politika kaj spremenila. Ta strah je neupravičen.

Marshallov naslednik Acheson je mož, ki je med prvimi vodilnimi Amerikanci odločno nastopil proti sovjetskemu imperializmu, in ki je z Marshallom sodeloval pri vseh važnih zamislih.

Truman sam je ob zamenjavi odločno poudaril, da bo ameriška politika šla po isti odločni poti, na katero jo je pripeljal Marshall.

Zunanja politika velike države ima svoje zakone, ki ji jih narekajo ne toliko ljudje, kakor za skrb za lastno obrambo in lastne koristi. Kakor se zaradi tega po laburistični zmagi l. 1945 ni nič spremenila britanska politika, marveč je šele tedaj postala do Sovjetov nepopustljiva, tako bo tudi zdaj v ameriškem primeru.

Komunizem na zatonu

Ustrahovanje na lončenih nogah

Danes že ni treba našemu narodu več dokazovati, da je vladajoči komunizem huji od fašizma in nacizma. Ves slovenski narod na tej in na oni strani Fernetičev, z izjemo majhne peščice plačencev, pohajačev, koristolovcev in miselnih bebecv, ga odločno zavrača in misli nanj z gnjevom in odvratnostjo.

Odbijajo ga meščanski sloji, ker vedo, da je njegov cilj popolno iztreljenje meščanstva. Odklanjajo ga socialisti in delovne množice, ki so ga spoznale kot smrtnega sovražnika vsakega delavskega gibanja. Zavračajo ga nacionalni ljudje — v spoznanju, da je njegovo »slovanstvo« najogabnejša potvorba, začasno slepilo cinične azijske taktike, saj vemo, da je bila beseda »Ruse« do l. 1940 največji zločin, beseda »Slovan« pa veleizdaja komunistične internacionale. Otrsa se ga izobraženstvo, ker mu obtežuje miselni polet s puhlimi dogmatičnimi blastmi priskledniškega bizantizma. Vsi, prav vsi se s studom odvrtačajo od komunizma, odkar so ga spoznali iz obličja v obličje in se prepričali, da pomeni komunizem popolno srednjeveško mračnjaštvo v duhovnem in tudi v tvarnem pogledu.

Ta spoznanja pa niso zajela samo vsega slovenskega naroda, ki ga je v svoji poštenosti in dobri veri komunizem med drugo svetovno vojno tako nizkotno osleparil, pač pa so ta spoznanja zajela že ves kulturni in civilizirani svet.

Mednarodni komunizem se že dolgo zaveda moči in razširjenosti teh spoznanj; zaveda pa se tudi, da ni sredstev, ki bi ta spoznanja in čustva mogla kakor koli predrugačiti. V resnici je še nekaj predelov v Evropi, ki

so zemljepisno deleč od vladajočih komunističnih blagoslovov in kjer je komunizem uspešno, da pod raznimi krinkami skriva svoj pravi satanski obraz, vendar lahko mirno trdimo, da je mednarodni komunizem v zahodni Evropi udaril v strop in se polagoma pogreza v svoje lastno blato.

Komunistično ustrahovanje

Že na prvih svojih pohodih po Evropi so komunisti oznanjali svoj nauk »z duha mečem« v obliki pravega ognja in resničnega meča — z ustrahovanjem. Glavni argumenti vladajočega komunizma so bili: mitraljez, koncentracijska taborišča, prisilno delo, likvidacije, rop, lakota, požar. Tam, kjer so se zdrave človeške sile uprle komunističnemu napadalcu in ga udarile po grabežljivih prstih, so se nauki spreminjali v ponočna ugrabljenja, v tihe likvidacije, v grožnje in pretnje ter nasilne gonje množice na protestne sestanke, nesmiselne politične stavke, k prisilni oddaji hrane in denarja, itd. V teh »junaških podvigih« so se pri nas enako izkazovali današnji Babičevci kakor Vidaličevci. Če pa bi o teh dejstvih preteklosti še kdo kaj podvomil, sta ga v zadnjih mesecih v tem prepričanju temeljito potrdila tako »Primorski dnevnik« kakor »Il Lavoratore«.

Blaginja v Jugoslaviji

Titova Jugoslavija, ki prav gotovo prednjači z »otipljivimi nauki« ustrahovanja, ni mogla predstavljati posebne privlačnosti za »reakcionarno zahodno Evropo« kot najbližja predstraža azijskega komunizma. V 22. letih svojega obstoja »krivična in

gnila Jugoslavija« ni niti enega samega komunista obsodila na smrt. Nova Titovina pa je poslala na morišče šeskrat toliko žrtev, kakor je znašalo število organiziranih komunistov v Jugoslaviji l. 1940. V »gnili Jugoslaviji« je lahko kupil preprosti delavec za svoj mesečni zaslužek 30 parov Bata čevljev, danes ne more s svojo mesečno plačo nabaviti nič dveh parov. Takrat je lahko kupil 5 oblek »Tivar«, danes ne more s svojim mesečnim zaslužkom kupiti niti dveh metrov blaga. Takrat si je za svoj mesečni zaslužek lahko posfavil v svoje stanovanje 200 litrov dalmatince, danes ga kupi lahko 30 litrov. Takrat je kupil 500 kg bele moke, danes jo za isto delo lahko kupi 20 kg, itd., itd. Takrat ni manjkalo belega kruha in mesa, danes ne manjka prisljnega dela. Pa vam neki Kidrič s svojimi matematičnimi sposobnostmi izračunajo, da je življenjska raven slovenskega človeka danes za nič manj kakor 7 odstotkov višja od ravni l. 1939. S tako matematiko se danes ustvarja »petletni plan«. Nazaj v prvi razred tovariš Kidrič, pa računalo nazaj v roke! Pa nadaljujmo še malo! Zaporj imajo danes v Titovini 18 krat več pri-pornikov, kakor v stari Jugoslaviji, zato pa šestkrat toliko državnih uradnikov in desetkrat višji državni preračun za vojsko.

Tak živi uzorec »svobode in enakopravnosti, blagostanja in pravičnosti« je zahodnoevropskim množicam, ki skozi tržaško okence motrijo koncentracijsko taborišče, ki mu pravijo »Titova Jugoslavija«, odprli oči.

Mogoče se je iz tega spoznanja, da je titovina skrajno nedostojna vizitka za zahodni svet.

porodil taktični trik Vidovdanskoga kominformističnega izobčenja. Ta trik naj bi pokazal Titovino kot izrodek komunističnega stvarstva, češ tam ob meji zahoda je tako, ampak tu v srecu Sovjetije je čisto drugače. Tam je Tito diktator, tu je Stalin »oče domovine«, tam vlada teror, tu se cedi med in mleko. Ali slučajno ima zavesa še eno razpoko v Berlinu in ta kaže prav isto sliko, kakor tržaško kukalo.

„Taktika“

Stalinovska taktika pa je razsegljiva kakor harmonika. Zakaj je v kosteh našega ljudstva še vedno nekaj strahu pred komunistom? Predvsem zato, ker se naš človek trese pred možnostjo tretje svetovne vojne. Naš človek preudarja nekako takole: S to peščico vaških rdečih razgrajev obih branž bi hitro obrabčunal, ali če pridejo »oni« dol,

po naših vaseh. Vsak trenutek oznanja ta propaganda neposredno vojno nevarnost. Obenem skrbi komunistični tisk obeh izpovedanj, da sproti prepeva slavo sovjetske premoči nad zahodnim svetom. Zakaj vse to?

Zato, da bi ljudstvu, ki trumoma zapušča komunistične vrste, vcepili v kri in mozeg — zopet strah v nekoliko spremenjeni obliki. Daleč smo od tega, da bi kot trezni in preudarni ljudje verjeli v absolutno možnost trajnega miru. Ves svet ve, da bi komunisti brez premisleka udarili, če bi le mogli. Sovjetija je danes popolnoma nesposobna voditi napadalno vojno. Te trditve ni težko dokazati, potreben je le trezen premislek.

Zakaj organizirajo komunisti po vsem svetu hrupne »mirovne parade«? Iz gole ljubezni do človeštva? Tega niti komunisti sami ne verujejo, saj je njihovo prvo načelo: uporaba vseh dovoljenih in nedovoljenih sredstev za podjarmljenje vsega sveta. Prav priljubljena pa so jim ravno nedovoljena sredstva. Komunisti prav dobro vedo, da bi pomenila nova vojna dokončni izbris komunizma za stoletja.

Moderna vojna tehnika

Moderna vojna je predvsem tehnična vojna. Sovjetija ni mogla, kljub huronskemu napihovanju lastne propagande, ničesar pokazati v zadnji vojni. Tehnična tekmovalnja so se odigravala zgolj med Nemčijo in zahodnimi silami. Komunistični režim se je izkazal kot popolnoma nesposoben na popriščih vojnotehniških izumov. To je tudi razumljivo. Množične likvidacije ruskega človeštva so uničile ves genijalni zaklad po vsem svetu priznanih ruskih učenjakov. Tako se mora današnja Sovjetija bolj zanašati na spretnosti svojih industrijskih vohunov, kakor pa na ustvarjalno silo z boljševiskim balastom obremenjenih ruskih mislecev.

Zgovorne statistike

Statistike so dolgočasne, posebno, če jih trobijo v svet plačani agit-propovci, vendar so stvarne statistike pogostokrat poduveljive. Oglejmo si proizvajalne statistike Sovjetije in ZAD. Omejujemo se na ti dve državi, ker sta pač odločilni.

Jeklo je najvažnejša osnovna tvarina vojne industrije. Brez jekla ni topov, ne municije, ni tankov. L. 1940 so ZAD izdelale nad 55 milijonov ton jekla, Sovjetija 18 milijonov ton. Ali to bi še ne pomenilo dosti, ker je sovjetska propaganda že l. 1930 iz ust samega Stalina napovedala, da bodo Sovjeti Ameriko ne samo dohiteli, pač pa daleč presegli. Kakor v drugih mnogih primerih je tovariš Stalin tudi tokrat pozabil povedati, kdaj se bo to zgodilo. L. 1947 so ZAD izdelale 78 milijonov ton jekla, Sovjetija pa 19 milijonov. Povisek

GOSPODARSTVO

SPOZNANJE

Svoječasno smo na tem mestu že ponovno omenili, da se nahajajo lokalna italijanska iredentistična politika in interesi tukajšnjega gospodarstva v precejšnjem nasprotju. V kolikor ne bi bilo nesrečne svetovne politike, zaradi katere so pogosto navidezno majhni in brezpomembni deli prodani zato, da se z njimi rešijo večji in za velesile pomembnejši kosi, potem bi tudi to nasprotje v Trstu prišlo do danes že veliko bolj do izraza.

Zaradi večjih vojnih interesov je bila v Teheranu in Yalti vsa Vzhodna Evropa in večji del Srednje Evrope prodana komunizmu. Danes politiki spoznavajo svojo zmoto. Zaradi drugih interesov je bila teatralno sporočena obljuba Zapadnih sil o povratku Trsta Italiji. Čakamo, kdaj bodo odgovorni politiki javno priznali, da so se tudi ob tej priliki zmotili. Toda dokler tega ne napravijo, moramo računati, da je vse tukajšnje življenje, posebno na italijanski strani, in to je večina tukajšnjega prebivalstva, prisiljeno, da moralno računa s to uradno potrjeno obljubo, pa naj bo verjetnost

Amerike je znašal 50 odstotkov, Sovjetije komaj 7 odstotkov.

Premog, brez katerega ni industrije, kaže isto sliko. L. 1940 so ga v Ameriki izkopali nad 400 milijonov ton; l. 1944 pa nad 750 milijonov in ga danes izkopljejo nad 500 milijonov ton. Sovjetski izkop je znašal l. 1940 okrog 150 milijonov ton, l. 1947 pa okrog 190 milijonov ton. Za l. 1950 predvideva »plan« 250 milijonov ton.

Ne bomo mučili čitatelja z nadaljnimi številkami. Priloženi prikaz nazorno govori sam po sebi. V glavnem lahko rečemo, da znaša sovjetska proizvodnja osnovnih vojnotehniških tvarin komaj eno četrtino tega, kar lahko producira Amerika.

Vsega tega se gospoda v Kresmlju prav dobro zaveda! Ve tudi, da je te komunistične počasnosti kriv sistem brez zasebne pobude, zato bo ostalo pri živčni vojni, ker bi vsaka prava vojna pomenila pogin komunizma. Živčne vojne pa se Evropa več ne boji. Tudi naše ljudstvo se že prav pridno otrasa strahu. To bo zlasti pokazalo pri prihodnjih upravnih volitvah in volilo listo SDZ, ki je edina zastopnica slovenskih interesov na Svobodnem tržaškem ozemlju. Tako bodo komunisti obih blagajn s strahom spoznali, da je njihov strah dobil lončene noge.

njenega uresničenja še tako dvomljiva.

Za nas Slovence je stvar lahka. Mi stojimo na stališču nedotakljivosti ustvarjenega Svobodnega ozemlja. Toda za Italijana, ki naj se upira obljubljenemu povratku v domovino, je stvar drugačna. In to njegovo stališče moramo razumeti, razumeti bi ga morala tudi Zavezniška vojaška uprava, ki dnevno ustvarja nove pogoje, s katerimi vedno bolj onemogoča kakršno koli svobodno opredelitev v pogledu tega vprašanja. Smatramo, da je velika politika, kot v večini majhnih vprašanj po svetu, tudi tu v Trstu popolnoma odrekla, vsaj v kolikor jo presojava s širšega in nepristranskega stališča.

Toda nezadovoljstvo gospodarskih krogov z oficijelno italijansko politično linijo prihaja pogostoma do izraza v privatnih razgovorih in zavladati je morala že precejšnja napetost, ako je zadnji čas prišlo celo do raznih javnih manifestacij tega negotovanja.

Pred šestimi meseci sta se združila dva italijanska gospodarska tednika »Il Mare« in »Trieste Mercantile«, ki sta odtlej izhajala pod skupnim dvojnimi naslovom. Dne 25. decembra pa je ponovno izšla samostojna številka »Trieste Mercantile«, v kateri sporoča uredništvo, da je s to številko prekinilo svoj »nesrečno sklenjeni zakon« in da bo odslej list izhajal redno vsak teden »z obvezo, da opominja politike, da je gospodarstvo ona osnova, na kateri je možna obnova in da politika pogosto ruši to osnovo, na kateri mora Trst sloneti, ako želi zopet pridobiti svoja tržišča, ako želi razviti svoje industrije in pomagati svojim delavnim državljanom.«

Nič manj ni značilen uvodnik te številke, iz katerega posnemamo samo nekaj vrstic:

»Nikoli se ne bomo klanjali pred vse obljubljenimi zavajalci ljudstva, pred demagogi, pred lažnimi preroki, ki so kakor koli plačani od te ali one stranke za svoje lažiperoško delo. Gre za družbene zajedavce, proti katerim smo se borili, ko so pripadali neki totalitarni stranki in ne razumemo, zakaj se ne bi borili proti njim v kakršni koli drugi politični stranki.«

Čeprav nam bodo ti skušali škodovati z dejanji, ki bodo vredni izrazi kake tajne lože ali »hlevskega reda«, naj bodo prepričani, da jih bomo razkrin-

kali in zato bo vsaka ustrahovalna poteza proti nam dosegla samo negativen učinek. K sreči nimamo slamatnega repa.

Imamo pa vero in zato — preskušajoč dušebrižništvo edino poklicanim osebam — se bavimo s potrebami gospodarskega življenja in z njegovo obrambo.

Na tem izredno plodovitem polju pričakujemo, da se bodo izkazali hierarhični raznih strank. Tu hočemo videti, kaj znajo prve vijoline demagogije.«

Uredništvu lista moramo res priznati, da je s temi svojimi besedami dokazalo, da mu ne manjka poguma. Prepričani smo, da ni napisalo svojih besed samo zato, ker bi ono bilo edino, ki tako misli. Kajti besede so težke in veliko mora biti ter širok krog mora zajemati nezadovoljstvo, ki jih je priklicalo.

Tako prihaja počasi do izraza tisto zdravo gospodarsko naziranje, s katerim se je Trst vedno odlikoval. Kljub raznim mednarodnim sirenam se italijanski someščani vendarle prično zavedati, da lahko ostanejo še vedno dobri Italijani, da bo Trst še vedno ostal po svoji veliki večini italijansko središče, čeprav bo vodil tako politiko, ki ne bo odgovarjala iredentističnim težnjam, temveč prvenstvo gospodarskemu in zemljepisnemu poslanstvu tega mesta. Saj s tem bistveno za Italijane nacionalno ne bo nič izgubljenega, v mestu jim je zajamčen njihov odločilen vpliv, le mesto samo in z njim tudi oni bodo v drugačnih, manj napetih okoliščinah dosegli večji red in blagostanje. Politika odkritega priznavanja in upoštevanja krajevnih gospodarskih dejstev bo ne glede na narodnost v trenutku, ko bo izginil strah in psihološki pritisk mednarodne politike, nedvomno našla dovolj ljudi, ki jo bodo podprli in zagovarjali.

S temi mislimi spremljamo prve javne znake realnejšega mišljenja na italijanski strani.

SLOV. AKADEMSKI KLUB v GORICI

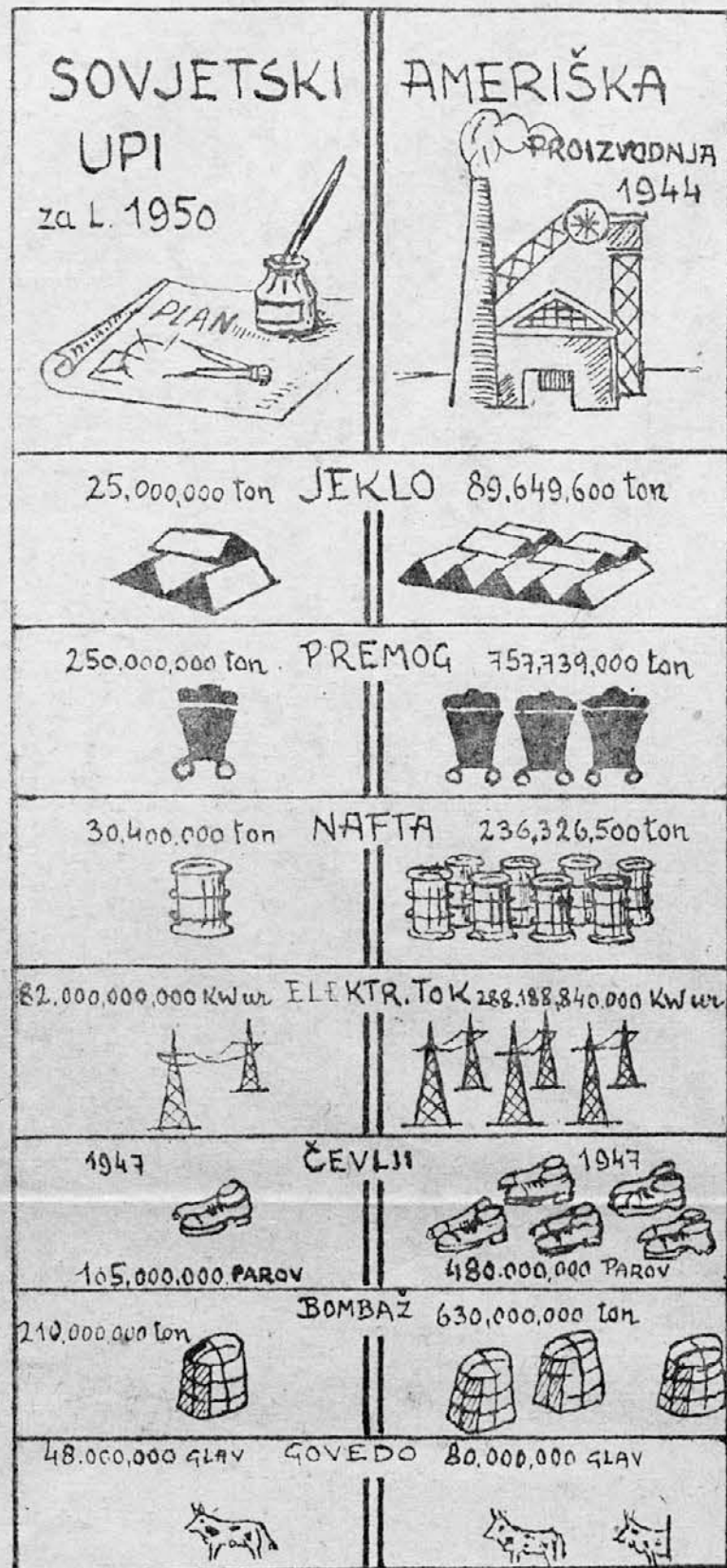
vabi na prvo prireditev, ki se bo vršila v nedeljo 16. jan. 1949. ob 10. uri v kinodvorani »Vittoria« na Travniku.

Pobrali se bodo prostovoljni prispevki v prid revnim visokošolcem.

Ljudskošolskim otrokom je vstop dovoljen samo v spremstvu staršev.

Odgovorni urednik: Janko Štimuš

Tiska tiskarna Budia v Gorici

Blaginja v Sovjetski zvezi

Ustrahovanje ne krivi več hrbtenic, pač pa razkriva z dneva v dan naraščajočo duhovno in tvarno revščino komunističnih avanturistov, ki si domišljajo, da vodo dijo lahko usodo narodov vaški potepuhi, falirani študenti, histerične žensčine in patološki zanesenjaki.

potem bo stvar drugačna. In ti bi utegnili pridrveti vsak hip, še ta mesec, še to spomlad, še letos... Tako so šepetali rdeči agentje še pred pol letom. Babičevci so sedaj, ko se je njihov Babilonski stolp namišljene moči in bedastega napuha zdrobil v prah, prenehali s takimi praznimi propagandno-ustrahovalnimi balončki, zato pa jih vidaljevski trabantje še na debelo spuščajo

Krjavelj reže hudiča

Ubogega Krjavlja so pripeljali pred nadangel. Stražnik mu je resno poročal, kako in kaj, potem pa je začelo čudno spraševanje. Krjavelj je moral povedati, kdo in od kod je in na zemljevidu so se prepričali, da leži Muljava od Ljubljane proti južni Rusiji na republiškem posestvu. In ko je povedal, da je njegov oče Jože Jurčičev, so sprva menili, da je to kar ruski general, potem pa so se spomnili, da je bil pisatelj. Tajnik je povedal nadangelu, da je Jurčičev napisal precej knjig, da sicer ni pisal po liniji, ker je iz malomarnosti ni poznal, da je bil umrjen. In čudo vseh čud, zakaj čez nekaj časa je tajnik, da bi pokazal svojo vestnost, prinesel celo Jurčičevo karakteristiko, v kateri je bilo zapisano vse, kar je prej povedal in celo Krjavelj je bil omenjen. Ko so tako ugotovili, da je Krjavelj res Krjav-

velj in celo Jurčičev sin, nezakonski, kot so ugotovili, so hoteli vedeti, odkod Krjavelj v za puščeno gorsko vas, od vseh, samo od Malika in Boga ne pozabljen. »Eh, vidite«, je povedal Krjavelj, in sam ni vedel, zakaj mu je bilo hudo pri srecu, »dolgo je že od tega, ko sem odšel, no, kako bi vedel... odšel sem pač za ono... čudovito... zaveso, iz katere se nihče ne vrne...« »Aha, pobegnili ste«, je siknil nadangel. »Oh, ne, res nisem pobegnil, saj je tako lepo pri nas doma na Dolenjskem. Odnegli so me, odnesli...« »A, torej internirance...« Ta nova beseda je bila Krjavlju tako všeč, da se mu je takoj prikupila in uverjen je bil, da pomenja mrtvega človeka, saj jim je lepo povedal, da je umrl in da so ga nesli na pokopališče.

In zato je tudi potrdil, da je res internirancec.

»In kaj si delal?«
 »Oh, nič, toliko nas je bilo skupaj, brez števila...«
 »Razumem. Dachau...«
 »Spet nova beseda«, si je mislil in molčal. Nadangel pa je spregovoril:
 »Vidiš Krjavelj, mi smo dobro vedeli, kdo si in smo te samo skušali...«
 »Seveda, saj je hudičovo glavno opravilo skušnjava«, si je mislil in pokimal z glavo.
 ... in ker imamo zapisano, da je bil Tvoj oče ljudski pisatelj — čeprav ni pisal po liniji. —
 »Bogve, kaj naj bi bilo to tem leg papirja in mize, saj po tem se piše«, je spet pomislil Krjavelj in poslušal.
 ... ti bomo dali dela. Internirali smo tajnika naše vasi...«
 »Naj v miru počiva, če je mrtev...« je dahnil pobožno Krjavelj.
 »Ni še, pa bo kmalu, ker je bil plačane in saboter, bojkotiral je ekonomske plan, o svojih

akcijah ni iznašal referatov in na mitingih se je nemarno vedel...«

Krjavlju se je pričelo vrteti pred očmi.
 »Zanemarjal je partijske in masovne organizacije in rekrutacijo kadrov...«
 Krjavlju je postajalo slabo.
 »Za potrebne eksemple aktivistov se ni brigal in internacionalistično-socialistično-komunističnega programa ni znal realizirati...«
 Krjavelj se je sesedel na stol in kričnil:
 »Stokrat ga internirajte, skričca nemarnega!« potem pa postal bled kot zid, kajti, to, kar je pravkar govoril nadangel ni moglo biti nič drugega, kot peklenške litanije umrlega tajnika. Ponudili so Krjavlju kozarec vode, potem pa je nadangel spet spregovoril:
 »Vidim, da poznaš linijo bolje od svojega očeta. Zato te bomo postavili na mesto umrlega tajnika in boš lahko koristil domovini! Peljite ga v tajnikovo stran...«

novanec, je pristavil, pokazal Krjavlju pest in odšel v sobo. In tam je rekel svojemu tajniku:

»Piši ministru, da sem jaz osebnost odkril, našel, in pridobil sinu Jurčičevega in v dnevnik daj oglas, da najdem še očeta. Takole piši: Tovariš Jože Jurčičev naj se javi tam in tam, ker se je vrnil iz internacije njegov sin Krjavelj!«
 Tako je postal Krjavelj tajnik vaškega odbora. Ves čas je občutil, da ga topot drži hudič v krempljih, toda tolažil se je, da bo z božjo pomočjo že nekako izvil in izpolnil svojo nalogo.
 Odkazali so bili Krjavlju posebno pisarno in brhko dekle za pomočnico, toda izkazalo se je, da je Krjavelj nepismen, kar je bilo nadangelu zelo povšeči. »Taki morajo biti vsi«, je vesel vzkliknil in odredil, naj prično poučevati Krjavlja v umetnosti pisanja, toda počasi in previdno, da bi se ne prehitro osamosvojlil. In Krjavelj je hodil v svojo pisarno, sprejemal ljudi in poslušal

šal njih pritožbe, ki jih ni bilo ne konca ne kraja. Tiste čase še niso bili ljudje navajeni živeti brez mesa in so zato vedno nadedlegovali Krjavlja, toda tudi on jim ni mogel pomagati. Ko pa so ljudje zvedeli, da ne zna pisati, ni bil uverjen, da mesa le zato ni, ker Krjavelj ne more ponj pisati. In vse ženske so pridrele pred Krjavljevo pisarno in vpile

»Krjavelj, kje je meso, kje je meso?«
 Krjavlju je bilo hudo, ker jim ni mogel ustreči in je zato poizkusil s šalo. Rekel je:
 »Zakaj? Povedal vam bom. Vidite, teleta grade železno cesto, konji in voli delajo prostovoljno, osli so v službi in prašiči žro pri koritih korozu. Kje naj dobimo meso?«
 Zene so molčale in se razšle, za Krjavljevom pa je stal nadangel in grozil z dvignjeno pestjo. Glas v srecu pa je rekel Krjavlju: »Spet si ga urezal, hudiča si urezal, toda pazi se!«
 Črtomir Bogomilin (Konec)

Zahtevamo avtonomijo s posebnim statutom

Sovražniki svobode in našega jezika, ki bi radi iztrebili naš živelj iz tega ozemlja, kjer živi že polnih trinajst stoletij, so na delu, da bi poslanska zbornica pristala na vladni predlog o deželnem statutu, ki je tako sestavljen, da bi mi Slovenci ne dobili niti enega zastopnika v videmski deželni zbornici. Vladni načrt določa namreč samo 30 deželnih poslancev, in od teh le 7 za goriško pokrajino.

Proti temu načinu varstva manjšin, ki ga člen 6. ustave določa, in proti taki demokraciji, ki je le v zasmeh nam in vsemu človeštvu, odgovarjamo, da zahtevamo avtonomijo s posebnim statutom. Istočasno opozarjamo gospode, ki bi nas radi prezrili, naj se ne smešijo z lažnimi trditvami, da je italijanska manjšina v Jugoslaviji zatirana. Saj imajo Italijani v Jugoslaviji z zakonom zajamčeno in

dejansko uveljavljeno pravico do šol, do svojega tiska, do svoje zastave, (ki jo je videti tudi tu čez mejo!) in do rabe jezika v vseh javnih uradih. Od vsega tega imamo mi le nekaj šol in tisk. Zahtevamo, da se ustvari med Italijo in Jugoslavijo sporazum za enakopravnost z manjšinami: kakor ravna z manjšinami ena, tako naj ravna tudi druga. Vsi Italijani v Jugoslaviji imajo svoje šole, Italija pa nam jih noče odpreti niti v Ločniku, niti v Benečiji niti v Kanalski dolini. Dvajset let smo plačevali davek, da nas je Italija raznarodovala, beneški Slovenci pa ga plačujejo že od leta 1866.

Slovenci v Italiji hočemo biti enakopravni s Francozi, z Nemci in z Italijani, da bomo lahko z vsemi živeli v demokraciji in krščanskem duhu prave in odkrite ljubezni, ne pa večnega sovraštva in nezaupanja.

hoče, pa bi rada še nadalje razdvajala Slovence, ki so že davno sili komunistične diktature. Ne komunistični Slovenci smo opazovali ta razdor v Enotnih sind. in tudi razvoj med Italijani ter se na izkušnjah učili. Zdad smo pa končno spoznali — morda smo celo preveč čakali — da ne spadamo niti v enega niti v drugega od obeh sindikatov. V enega ne spadamo, ker je italijanski, šovinističen, v drugega pa, ker je komunističen.

«Compagno» Drago naj si zapomni, da mi ne gradimo svobodnih sindikatov za nesvobodne komuniste, pač pa za vse zavedne, nekommunistične Slovence. Nič strahu, torej, da bi vam prevzemali komunistične člane. Kaj šel! Imejte jih! Mi hočemo le svoj narodni sindikat zaradi političnega razvoja v Trstu, ki se bo boril za socialne pravice, pa tudi za slovenske narodne in človečanske pravice. Obenem bo pa vzgajal zavedno Slovence. Italijani imajo svoj narodni sindikat, komunisti imajo svojega, pa bomo imeli še mi Slovenci svojega.

Pa še nekaj besed o beguncih in neporavnanih računih. Beguncem ni v našem gibanju, ki je — kakor smo že v začetku povedali — popolnoma SAMONIKLO. Pri ustanovitvi svobodnih sindikatov niso imeli svojih prstov niti beli ali plavi zagarji, ali kateri koli »zločinci« iz Jugoslavije, pač pa le ljudje, ki so preživeli vso fašistično dobo v Primorju, preganjani in v ječah. Povečini so državljani Svobodnega tržaškega ozemlja. Ljudje, ki si v potu svojega obraza služijo skromni vsakdanji kruh in zato prav dobro poznajo vse krivice ponižanih in razžaljenih.

Še bolj čudno se bo morda zdelo »compagnu« Dragu, če mu povemo, da nismo niti totalitarnistična niti kapitalistična podružnica kogar koli, niti ne podružnica italijanskih demokristjanskih sindikatov, s katerimi imamo le slučajno skupno ime, ne pa tudi težnjo.

Svobodni sindikati bodo, če Bog da, pomen besede SVOBODNI tudi praktično potrdili s svojim bodočim delovanjem.

Vse dolarje pa, ki jih dobivamo iz Wall Streeta in Vatikana, o zvezah, s katerimi smo izvedli komaj preko bistre glave »compagna« Draga, pa darujemo njemu, ker jih je pošteno zaslužil s svojim delom pri kratenju osnovnih demokratskih pravic o svobodnem združevanju.

Če lažnjivec ne zadostuje moja skromna možata beseda, sem pripravljen to urediti z notarsko pogodbo, da bo bolj držalo.

»astrokovnjak« Milič Franc

IZJAVA

V rubriki »Vesti s Tržaškega« je Vaš cenj. list od 7. januarja t. l. objavil naslednji stavek:

»Slovensko dobrodelno društvo je nabralo od raznih prilikah že precejšnje zneske in precej blaga od Zavezniške vojaške uprave in od Okrožnega predsedstva.«

Ker ta vest ne odgovarja resnici, izjavljam v imenu vsega odbora: »Slovensko dobrodelno društvo v Trstu ni nikoli prejelo od Zavezniške vojaške uprave in od Okrožnega predsedstva niti najmanjšega zneska v denarju in niti najmanjšega prispevka v blagu, ki bi ga lahko razdelili med siromašne.

Vse zneske in vse blago, kar ga je Slovensko dobrodelno društvo prejelo, so darovali Slovenci iz Trsta in okolice ter njihovi osebnih prijatelji. Samo tem gre vsa pohvala za izredno požrtvovalnost. Miklavževanja in »Slovenske božičnice« bi ne bilo, če bi Slovenci ne pomagali v tako obilni meri.

Tudi za bodočnost se »Slovensko dobrodelno društvo« oslanja za vsa pomoč le na slovensko javnost.

Toliko v vednost vsej slovenski javnosti. Za Slovensko dobrodelno društvo dr. Slavko Tuta predsednik

Vesti s Tržaškega

Smrt

V visoki starosti 80 let je preminul v Trstu dne 7. januarja g. Josip Železnik, posestnik pri Sv. Ani. Pogreb je pokazal, kako priljubljen je bil pokojnik. Teško prizadetim družinam naše iskreno sožalje!

Štivan

Listu »Voce libera« za klobuk! — V Štivanu je petrazredna šola samo za dva italijanska učenca. To nas prav nič ne moti, ker so državljanom italijanske narodnosti priznavamo vse pravice, ki jih stalno zahtevamo zase. Nerazumljivo pa je, da ima štivanska italijanska šola z dvema učencema ločeno šolsko kuhinjo. Ali ni to potrata javnega denarja? Ali mislijo prosvetni urad ZVU, nabrežinska občina in višje šolsko nadzorišče kaj ukreniti, da se s tako zlorabo preneha? Saj italijanstvo omenjenih dveh učencev z ničemer ne bi bilo prizadeto, ko bi se iz razlogov javne štednje hranila skupaj s slovenskimi učenci v skupni šolski menzi!

Dolina

Z začudenjem se Dolinci vprašujemo, kako je mogoče, da na voznih listkih avtobusa, ki nas dnevno veže s Trstom, izdajajo vozne listke, na katerih se zvičajno muza kolkovni žig z napisom »Repubblica Italiana!« Doslej smo vsaj bili vajeni, da so bili vsi listki žigi prežgani z AMG-FTT. Ali gre za neoprostljivo posestninstvo ali pa za nevaren pojav izigravanja mednarodne pravne varnosti in politične poštenosti.

Radio Trst II

(na valovni dolžini 203.6 metra ali 1474 Kc na sekundo)

DNEVNE ODDAJE: 7.30 - 8.00, 11.30 - 14.30, 17.30 - 24.00.

Ob nedeljah od 7.30 do 24 ne prekinjeno.

POROČILA DNEVNO: ob 7.45, 12.45, 14.00 (izvzemši nedelje), 19.45, 23.15.

DNEVNI pregled tiska: 14.15.

Nedelja 16. I. 1949: 9.30 Kmetijska ura. — 10.00 Maša. — 13.00 Glasba po željah. — Radijski oder: Peg, srčce moje. — 19.00 Ali že veste? Z narodno pesmijo po Sloveniji. — 21.00 Vesela ura. — 22.00 De Falla: balet.

Ponedeljek 17. I.: 13.00 Ruske narodne pesmi. — 19.00 Zdravniški vedež. — 20.15 Pevski koncert Justine Vugove. — 21.00 Čajkovski: I. deej. Pikove dame.

Torek 18. I.: 13.00 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov. — 13.30 Iz Mozartovih in Haydnovih del. — 19.00 Človek in priroda. — 20.00 Koncert pevskega zborja od Sv. Jakoba. — 20.45 Balalajke. — 22.00 Mendelssohn: Koncert za vijolino in orkester.

Sreda 19. I.: 13.00 Glasba po željah. — 18.00 Mamiča pripoveduje. — 19.00 Žena in njen svet. — 20.00 Pevski koncert Dušana Pertota. — 21.00 Vzori mladini. — 22.00 Dobri vojak Švejk. — 22.15 Čajkovski: Suita Hrestač.

Četrtek 20. I.: 13.20 Samospelji za glas in klavir. — 18.40 Priljubljene melodije. — 20.00 Fantje s Krasa. — 20.30 Dekliški kotiček. — 21.00 Radijski oder. — 22.45 Večerni koncert.

Petek 21. I.: 12.00 Sodobna Anglija. — 13.00 Glasba po željah. — 18.15 Tehnika in gospodarstvo. — 19.15 Klavirski koncert Mirce Sancinove. — 20.10 Tržaški kulturni razgledi. — 21.00 Mojstri besede. — 21.45 Brahms Simfonija št. 2 v D duru.

Sobota 22. I.: 12.00 Ljudje in narori. — 18.30 Beethoven: Komorno skladbe. — 19.00 Oddaja za najmlajše. — 20.15 Pevski duet Kozem - Trobec. — 21.00 Sobotni večer. — 22.00 Večerni koncert.

Mačkovlje

Skozi našo vas so napeljeni mogočni daljnovidni, ki dobavljajo električni tok jugoslovanskemu pasu STO-ja in Istri. Mi smo pa še vedno brez električne razsvetljave in izgleda, da se bomo morali še dalj časa posluževati karbidnih in petrolejskih svetilk, kljub ogromnim vsotam, ki jih

Vesti z Goriškega

K PRVI PRIREDITVI AKAD. KLUBA V GORICI

Zvedeli smo, da nam prijavljajo naši visokošolci nemalo presenečenje. Hoteli smo malo pogledati v »ropotarnico« teh mladih ljudi in izvedeti — kaj nam pripravljajo. Hm! Na vprašanje smo dobili kratak odgovor: »Drobček tega, kar čutimo«. Naša radovednost je rasla, zato smo šli dalje. Pa je bil odgovor zopet kratak:

»Čakali dolgo nebes znamenja smo in jokali...«

Obupali bi, da nismo zaslutili zrna — zato smo izpraševali dalje. Toda mladi odgovarjajo z našimi pesniki:

»Vsem nam je streha — bolest, nemi zdaj pod njo klečimo, gledamo zimo za zimo gladne senice brez zvezd.«

Ti mladi ne vidijo drugega kot tugo, neizmerno tugo prevaranih upov in pričakovanj... Ne nehajmo, kot psihoanalitiki vrtamo dalje... »Mladi, ni nič svetlega, kar nam lahko ublaži mrko bol?«

»Kar ljubil si, spomin ti vrača zdaj v črepinjah, spet hodiš po stopinjah minulih bolečin.«

»Mladi, tako izžrpani in utrujeni, tako slabotni, nevarni in nesrečni stopate v to novo dobo, ki zahteva moči in mladosti...?«

»Vigredi novozcvetele bodo zastave šumele, zrna bo v zemlji nemirno, čakali bodo vsi verno, da v novem soncu vzklaj.«

Kajti mi vemo: Domovina ti si kakor zdravje! Pozdravljena iz veselega srca!«

»Kronanje Matije Gubca« — II. del pr reditve

Proti jutru pustne nedelje I. 1573. v Zagrebu. V ječi so vklesnjeni: Gubec, Pasanec, župnik Babič, z Brdovca ter puntarski bobnar Matkalč.

Gubec in Pasanec sta zastopala vrhovno sodišče in vodstvo, Slovence Ilija Gregorič pa je bil glavni vojaški poveljnik velikega kmečkega upora, ki se je vnel v Posavju I. 1573., ko so se hrvaški in slovenski kmetje uprli graščakom in šli bit krvavi boj »za staro pravdo.«

29. januarja 1573. je bila kmečka vojska na nogah. Glavnina vojske je ostala v Zagrebu, kjer so uporniki razrušili nekaj gradov, drugi del je krenil pod Gregoričevim vodstvom na Štajersko. Pri Brežicah se je del upornikov odcepil in udaril na Dolenjsko. Povsod so se jim trumoma pridruževali slovenski kmetje.

Toda tudi plemiči niso držali križem rok. Na Kranjskem je baron Turn, ki je bil po svojih grozodejstvih predhodnik hrvaškega grofa Tahija, zbral 500 jezdecev, skoro same Uskoke, ter pri Sv. Petru pod Sv. gorami razbil Gregoričevo vojsko. Gregorič

baje STO dobiva iz fondov gospodarsko obnovo Evrope. ZVU nam je obnovila vas, ki so jo podivjani naši sovražniki med vojno požgali; ZVU nam je napravila udobne ceste in mnogo prispevala k dvigu naše živinoreje in kmetijstva z zgradbo sodobnih grezničnih naprav; zato smo prepričani, da bo ZVU v najkrajšem času upoštevala našo prošnjo in nam z električnim tokom omogočila prijetnejše življenje in uspešnejše gospodarsko udejstvo vanje v naši lepi vasi.

Vesti z Goriškega

K PRVI PRIREDITVI AKAD. KLUBA V GORICI

Zvedeli smo, da nam prijavljajo naši visokošolci nemalo presenečenje. Hoteli smo malo pogledati v »ropotarnico« teh mladih ljudi in izvedeti — kaj nam pripravljajo. Hm! Na vprašanje smo dobili kratak odgovor: »Drobček tega, kar čutimo«. Naša radovednost je rasla, zato smo šli dalje. Pa je bil odgovor zopet kratak:

»Čakali dolgo nebes znamenja smo in jokali...«

Obupali bi, da nismo zaslutili zrna — zato smo izpraševali dalje. Toda mladi odgovarjajo z našimi pesniki:

»Vsem nam je streha — bolest, nemi zdaj pod njo klečimo, gledamo zimo za zimo gladne senice brez zvezd.«

Ti mladi ne vidijo drugega kot tugo, neizmerno tugo prevaranih upov in pričakovanj... Ne nehajmo, kot psihoanalitiki vrtamo dalje... »Mladi, ni nič svetlega, kar nam lahko ublaži mrko bol?«

»Kar ljubil si, spomin ti vrača zdaj v črepinjah, spet hodiš po stopinjah minulih bolečin.«

»Mladi, tako izžrpani in utrujeni, tako slabotni, nevarni in nesrečni stopate v to novo dobo, ki zahteva moči in mladosti...?«

Seja občinskega sveta

Za 19. t. m. je določena druga seja goriškega občinskega sveta. Radovedni smo ali bodo tudi to pot sklicali v sejno dvorano pu-bliki, da bo vpila in pokrivala besede slovenskih svetovalcev?

Smrt uglednega moža

V Rimu je po daljšem bolehnju v visoki starosti umrl g. Andrej Vogrič, bivši trgovec in gostilničar na Slapu ob Idriji. Pokojnik se je umaknil pred leti pred komunisti in bival zadnje čase s svojo družino pri sinu odvetniku dr. Lojzetu v Rimu, kjer je zdaj našel svoj zadnji pokoj. Poštenemu možu zaslužen mir, žalujočim ostalim pa toplo sožalje!

Še dva groba

V soboto 8. t. m. je umrla gospa Milica Rojč, soproga znanega goriškega gostilničarja g. Vida. Pred nekaj dnevi je preminul v Vipavi naš goriški rojak g. Avgust Kozman, uradnik, ki je bil znan pod imenom »Kozeta«. Rajnikoma večni mir, prizadetim družinam pa iskreno sožalje!

Za »Uršičev sklad«

Za čimprejšnjo vrnitev in združitve vseh bratov v svobodni domovini, po kateri nadse hrepeljo, koprivniški fantje v Belgiji 500; Franc Rustja, v Pestaru 500; krožek prijateljev v Trstu mesecno 300, 300, 500, 300 in 300 - 1700; vesela družba iz Števerjana kot voščilo k novemu letu 500. — lit.

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega dragega očeta

Andreja Vogrič-a

ki ga je izvolil Gospod poklicati k sebi dne 9. januarja 1949 v Rimu, da mu da srečo večnega plačila, se iskreno zahvalujemo vsem, ki so ga spremlili na poslednji poti, posebno pa preč. p. Prešernu, gen. r. n. asistentu D. J., ki mu je nudil vsu duhovno pomoč, univ. prof. dr. Vodopivec, častiti duhovščini, č. šolskim sestram, darovalcem cvetja in sv. mas in sploh vsem, ki so nam stali ob strani v teh bridkih urah.

Rim, 12. januarja 1949.

Družina VOGRIČ